

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Bunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Delavsko vprašanje — naše življenjsko narodno vprašanje

Za nikogar ni novo spoznanje, da se Slovenija zelo hitro industrializira. Brez pretiravanja je mogoče reči, da imamo v Sloveniji do 150.000 delavcev in to brez kmečkih delavcev in brez družin, ki so pri vzdrževanju navezane na delavsko plačo kakšnega svojega člana. Kaj pa ta številka pomenja pri tako majhnem narodu, kakor je naš slovenski? Nič manj kot nujno dejstvo, da bo delavstvo tisto, ki bo že v nekaj desetletjih — ako ne prej — dajalo odločilno obraz našemu slovenski zemlji; da bo delavstvo, ki bo zavzelo prvo mesto v naši družabni zgradbi in ki bo naravno vtisnilo tudi naši kulturi čisto svojski značaj. Z drugimi besedami: kakršno bo slovensko delavstvo, takšen bo tudi naš bodoči narodni obraz.

Če je enkrat to gotovo — in težko bi bilo zanikati nujnost razvoja v to smer —, potem je za naš narod odločilne važnosti, kakšen je slovenski delavec in kakšna bodo bodoča pokolenja, ki bodo izšla iz delavskih družin. Ali bo slovenski delavec ohranil krščanski obraz slovenskemu rodu in njegovi zemlji, kakor ga je skozi stoletja iz roda v rod ohranjal slovenski kmet in obrtniki? Ali bo zmozel ono vitalnost, da bo ohranil slovensko ime, jezik in kri, kakor jo je imel Slovenec kot poljedelec, ki je živel na zemlji in od sadežev zemlje? Odgovor na ti dve vprašanji je za nas odločilne važnosti tudi zaradi tega, ker smo že danes dolžni misliti na to, da ju pravilno rešimo in zadovoljivo nanju odgovorimo.

Očitno sega razmišljanje o tem predmetu globoko v vsa naša narodna kultura in neizbežno zadeva tudi ob versko vprašanje. Vendar mislimo zaenkrat pustiti to področje ob strani, da se z njim pečajo naši kulturni krogi in naše dušebrižnosti. Za delavstvo samo je mnogo bližje vprašanje kruha, zaslužka in s tem v zvezi vprašanje, kako preživiti sebe in družino. Prav to pa je zaradi pravih omenjenega naraščanja delavskih množic za nas Slovence obenem naše narodno vprašanje.

Ni dvoma, da je za Slovenijo vprašanje odnosa med delom in kapitalom važnejše kakor za katerokoli drugo pokrajino naše države. Pri tem si upamo postaviti trditve: ako bo odnos med delom in kapitalom med nami krščanski, potem je mnogo upanja, da bo tudi delavstvo ostalo krščansko. Toda ne gre za to, da bo delavec napram podjetju kristjan — kristjan mora biti tudi podjetnik, tudi kapital napram delavstvu. — Nemški sociolog dr. Götz Briefs, ki sedaj poučuje v Ameriki, je napisal po lastnih opazovanjih zanimivo razpravo, v kateri primerja evropski in ameriški proletarijat. Pri tem ugotavlja, da ameriški delavec ni bil nikdar in tudi še danes ni dovteten do take mere za marksistične in komunistične nauke, kakor je evropski. Pisatelj išče vzrokov in prihaja do prepričanja, da je poglavitni vzrok za različno delavsko miselnost v Ameriki in Evropi v tem, da je ameriški podjetnik v svojem delavcu vedno gledal pred vsem svojega sodelavca in enakovrednega pomočnika. Tako ni med delom in kapitalom nikdar zazijal tolikšen prepad, kakor se je to zgodilo v evropskih industrijskih deželah. Ameriški delavec je bil tudi vedno tako dobro plačan, da se je mogel udeležiti kulturnega življenja in si duševno ter gospodarsko naprej pomagati. Nasprotno pa je evropski podjetnik, ako je hotel biti dober in socialen, skrb za delavstvo smatral le kot caritas, kot neko ljubezensko delo, do katerega ga pa ne veže pravičnost in se je plemeniti gesta navzdol kaj rada spremenila v milost in v miloščino... Evropski podjetnik je morda nezvestno nadaljeval tradicijo fevdalcev, ki so kmeta in delavca le preradi smatrali za človeka druge vrste — ne pa za služabnika družbe, vrednega prav toliko, kolikor je vreden lastnik kapitala. Tako nemški sociolog.

Naj bo s tem v zvezi zopet in zopet znova povedano, da katoličani ne moremo priznati nobene rešitve socialnega vprašanja za pravilno, ki ne priznava osebnih svobode in človeške časti vsakega poideca. Dolžnost podjetnika je torej, da svojega delavca pošteno plača, tako da more preživiti sebe in družino. Vsak delavec in nameščene naj bi bil s primerno plačo vzpodbujen, da si bo mogel s pridnim delom ustvariti svoj dom in si pridobiti kosček zemlje. Praktična dolžnost družbe, ki pravi, da je krščanska, je, da od krščanskih besed preide h krščanskim dejanjem. Papeške socialne okrožnice niso pisane le za delavce, ampak tudi za podjetnike, za nje celo v prvi vrsti. Naj si podjetnik večkrat zastavi vprašanje, ali more delavec s tisto plačo, ki mu jo daje, pošteno preživljati sebe in svoje? Mogoče bi se ugovarjati: kapital, ki je v obratu v Sloveniji, po velikanski večini ni v katoliških rokah in se zato bore malo meni za katoliška načela. To je resnica. In še bolj žalostna je resnica, da Slovenija nima tiste zakonodajne moči v okviru naše države, da bi slovenska oblast mogla vse nemoralnosti tujega kapitala brezpogojno preprečiti. Toda kar je mogoče za naše delavstvo storiti, naj se brez odlašanja stori. Kajti tu ne gre za bodočnost kakšnega »delavskega razreda«, ampak za bodočnost našega naroda kot celote. Treba je, da so vse oblasti pri nas, od občine do banovine, vedno in brezpogojno na strani delovnega slovenskega ljudstva, prav tako pa tudi tisk in javno mnenje. Naš delavec se mora v resnici počutiti kot doma, kot tisti, ki je poleg drugih delavskih stanov gospodar tega lepega kosčka božje zemlje. Tak rod bo mogel nadaljevati tradicijo slovenske vernosti, poštenosti in delavnosti in ne bo kakor izkoreninjenec, ki se lovi za frazami kakih mednarodnih, pustolovskih »rešiteljev« proletariata.

V najtesnejši zvezi s tem je vprašanje slovenske delavske družine. Znano je, da ima slovenski delavec, ki navadno korenini še v kmečki grudi, veliko smisla za družino in ljubezen do otrok. Toda oboje mu je zaradi neugodnih socialnih razmer velikokrat skoraj nemogoče do-

Niti diplomacije ob potovanju lorda Halifaxa

London, 16. nov. b. Lord Halifax je odpotoval danes ob 2 popoldne v Berlin. Potuje čez Belgijo.

Pariz, 16. nov. b. Na današnji seji francoske vlade je podal Delbos obširno poročilo o potovanju lorda Halifaxa v Berlin.

— da je Italija skušala potovanje preprečiti

Informacije »Evening Standarda« so v Londonu zelo neugodno delovale ter se v političnih krogih poudarja, da jih je objavil list, ki je blizu italijanske vlade. Iz tega sklepajo, da je skušala Italija preprečiti potovanje lorda Halifaxa v Berlin, kakor je svoječasno onemogočila Neurathovo potovanje v London. V Londonu se samo čudijo, da je narodno-socialistična korespondenca nasleda tem vestem in zavedla ves nemški tisk v zmoti. Namen ni bil dosežen, kajti čeprav je bil sam Ribbentrop na čelu onih, ki so bili za odgoditev Halifaxovega potovanja, je vendarle zmagovala nemško zunanje ministrstvo, ki se ni dalo spraviti iz ravnotežja. V Foreign Office jim je dobro znano, da je »Evening Standard« svoje informacije dobil od Grandija, vendar pa so angleški merodajni krogi prepričani, da je Grandi ravnal na lastno pest. Poudarja se, da bo tudi lord Perth nadaljeval svoja pogajanja z rimsko vlado, Anglija pa bo pripravila teren v Berlinu.

Francoska vlada je o vsem obveščena

V tukajšnjih merodajnih krogih poudarjajo, da je francoska vlada obveščena iz Londona, da lord Halifax ni pooblaščen, da se pogaja v Berlinu, temveč je njegova naloga, da izve za cilje nemške zunanje politike. Francoska vlada bo o vseh podrobnostih Halifaxovega razgovora v Berlinu točno poučena. Poudariti je treba, da je potovanje lorda Halifaxa v Berlinu temeljito pripravljeno, kot temelj pa bodo služila vprašanja angleške vlade, ki so bila poslana v Berlin 8. maja 1936, torej po odpovedi lokarnske pogodbe po Nemčiji, na katera pa doslej Nemčija še ni odgovorila.

Program bivanja v Berlinu Za razgovore z Italijo še ni povoda

Končni program Halifaxovega potovanja v Nemčijo je že določen. Sotrudnik »Daily Telegrapha« poroča, da bo lord Halifax v sredo obiskal najprej angleškega poslanika Nevilla Hendersona in pregledal mednarodno lovsko razstavo. Istega

dne bo odpotoval lord Halifax v München, od tam pa v Berchtesgaden, če Hitler sam ne bo prišel v Berlin. Isti sotrudnik poudarja, da je obisk lorda Halifaxa v Berlinu v ozki zvezi s Parizom ter bo francoska vlada dobivala stalne obširne informacije o razgovorih. Francoski zunanji minister Delbos je Halifaxovo potovanje odobril. Vest, da bo lord preživel odpotoval po obisku Berlina tudi v Rim, doslej ni potrjena. Za sedaj ni nobenega poročila za pogajanja z Italijo. Pogajanja bi postala aktualna šele tedaj, če bi bilo rešeno dobrovoljsko vprašanje prostovoljcev v Španiji, akoravno bi Italija želela, da se pogajanja čim prej prične.

V Parizu dvomijo, da bi Nemčija odkrila svoje zahteve

Pariz, 16. nov. AA. Havas: Pertinax piše danes v »Echo de Parisu«: Ne verjamemo, da bi pojasnila kancelerja Hitlerja mogla zadovoljiti lorda Halifaxa. Nemčija se ne mara omejevati in zato tudi ne bo jasno povedala svojega stališča. Dvomimo, da bi moglo biti potovanje lorda Halifaxa koristno tudi tedaj, če bi Nemčija odkrila razložila svoje zahteve. Izbrati morata obe državi namreč med dvojnim: ali da Nemčija vsaj nekoliko razgrne svoje karte in Anglija bi ji morala v tem primeru dati upanje na nevarni optimizem ali pa bo Nemčija še naprej prikrižala svoje načrte, in tedaj je to potovanje zelo nevarno.

Vrenja med Arabci

Jeruzalem, 16. nov. AA. DNB: Blizu Ake so zopet našli truplo nekega Arabca. Govori se, da je tam prišlo do bitke med Arabci in vojaki.

Oblasti so izdale izredne ukrepe zaradi večerjanih dogodkov. V novem židovskem delu Rahavija so razmestili nove močne straže, vsaka po 20 vojakov. Vzdrževati morajo te straže prebivalci tega dela mesta sami. Zaprli so 45 članov židovske revizionistične stranke in od teh 24 že poslali v koncentracijsko taborišče.

Jeruzalem, 16. nov. b. Neredi v Palestini se nadaljujejo. Tri čete angleških vojakov že tri dni iščejo v gorah v bližini mesta Tafet, skupino arabskih upornikov, ki se skrivajo v hribih. Angleška letala so večerj odkrila njihovo skrivališče v okoliščini mesta Tafet. Angleškim četam pa se ni posrečilo upornike premagati ali jih ujeti.

Včeraj so se spopadli razbojniki in vojaki. Trije razbojniki so ubiti, neki vojak je pa lažje ranjen. V Jeruzalemu so oblasti odredile, da se morajo vse luči pogasiti odslej šele ob 21.30 in ne več ob 17, kakor doslej.

Proglas verskih poglavarjev na Arabce

Jeruzalem, 16. novembra. AA. (DNB) Po poročilih iz Arabije so verski poglavarji sklenili izdati proglas arabskemu narodu. V tem proglasu so napovedali sveto vojno, če bi Angleži še nadalje vztrajali pri razdelitvi Palestine in če se palestinske zadeve uredi neugodno za Arabce. Kralj Ibn Saud letos prvič ne bo zaradi politične napetosti preživel ramazana v Mekki, temveč v glavnem mestu Riadu. Po svojem zastopniku v Londonu je kralj sporočil angleški vladi, da ga polo-

žaj v Arabiji zelo skrbi. Proglas je za zdaj še zadržal glede na to, da se še pogaja z Anglijo.

Poziv k mirovanju

Jeruzalem, 16. nov. AA. (Reuter) Na današnji seji mestnega sveta so soglasno sprejeli resolucijo, ki so zanjo glasovali židovski in arabski odboriki. Resolucija priporoča prebivalstvu, da napravi

Po španskih bojiščih

Madrid, 16. nov. AA. (Havas) Na madridskem bojišču je bil vso noč živahen topniški ogenj, posebno v vsehukliški naselbini. V odseku Carabanchellu so republikanci zavzeli važne postojanke in zaplenili mnogo vojnega materiala. Živahni topniški dvoboj je vladal tudi v odseku Jarame.

Španiji še nista odgovorili

London, 16. nov. AA. (Havas) Dotlej še ni odgovora ne od valencijske ne od nacionalistične vlade na noto, ki sta jo obe vladi dobili od nevmeševalnega odbora. Na današnji seji nevmeševalnega odbora bodo prebrali poročila izvedencev, ki so proučevali vprašanje nadzorstva, nato bodo pa proučevali pravice vojaščin se strank za primer, da pride do odpoklica prostovoljcev.

Odpor proti Rooseveltu

Washington, 16. nov. b. Opozicija proti Rooseveltu je zelo ostra. V letakih se zatrjuje, da Rooseveltova politika vodi Združene države v gospodarski prepad. Ker ti članki niso bili preveč prepričevalni, je opozicija pričela zbirati nova sredstva. Kadar bo prišlo do glasovanja o državnem proračunu, bo opozicija nastopila proti ogromnemu primanjkljaju v državnem proračunu, ki bo znašal kakih dve milijardi dolarjev, ne pa samo 700.000 dolarjev, kakor trdijo Rooseveltovi prijatelji, to pa iz razloga, ker Roosevelt zapravlja za gospodarske investicije ogromne vsote denarja brez vsakega kritja. Opozicijski tisk dalje trdi, da je položaj industrije in bank obupen ter da je večina podjetij zaradi tega porabila tudi svoje rezervne zaklade.

Za neutralnost Amerike

Washington, 16. nov. AA. (Stefani) Vodja nevturalne skupine senator Nye je imel velik govor, v katerem je naznanil, da se v kratkem sestanejo

konec sedanjim razmeram, da prenehajo medsebojni boji in krvoprelitje in da se razmere normalizirajo. Resolucija meni, da sedanje stanje ne ogroža samo življenja prebivalstva, temveč tudi gospodarske razmere.

Sprememba v Abesiniji

Rim, 16. nov. AA. Havas. Še zmerom se širijo glasovi, da se bo dosedanj abesinski podkralj Graziani vrnil v Italijo in da pride na njegovo mesto vojvoda Aosta.

Priprave za ureditev razmerja s Francijo

Pariz, 16. nov. b. Predstavnik generala Franca grof Quinorco de Leon je po nalogu nacionalistične vlade obvestil francosko diplomacijo, naj pripravi vse za ureditev odnosov s Španijo.

V Španiji že poučujejo italijanščino

Salamanca, 16. nov. AA. Stefani: Na vseučilišču v Salamanci so uvedli tečaj italijanskega jezika. Prvega predavanja se je udeležilo nad 400 dijakov. Predaval je profesor Volpicelli.

Varšava, 16. nov. AA. Havas: Vodja narodnih socialistov v Gdanskju je včeraj izjavil, da bodo kmalu objavljeni novi zakoni o varstvu plemena in krvi.

Izgon tujega časnika iz Nemčije povod diplomatskemu zapletljaju

Pariz, 16. nov. AA. Havas: Nemška vlada je že izgnala dopisnika »Timesa« iz Berlina, sedaj pa je izgnala tudi dopisnika Havasa v Berlinu Pavla Ravauda. Ravaud je prevzel vodstvo berlinskega urada Havasa ob začetku narodno-socialističnega režima v marcu 1933. V Nemčiji je bival že od leta 1919 do 1930 in od leta 1930 do 1933 je bil tajnik francosko-nemškega odbora. Spremljal je tako ves razvoj Nemčije po svetovni vojni in je bil eden izmed najboljših poznavalcev sedanjega Nemčije.

Sedaj so mu prepovedali, da bi se še kdaj vrnil v Nemčijo in sicer ga bodo zaprli eno leto na robijo, če bi se vrnil.

Berlin, 16. nov. c. Izgon Havasovega dopisnika grozi razviti se v veliko afero. Francoski veleposlanik Andre Francois Poncet je prejel od svoje vlade navodilo, naj pri zunanjem ministru von Neurathu posreduje za izgnanega časnika. Von Neurath je francoskega veleposlanika takoj sprejel. Poncet je opozoril, da je zaradi izгона nastalo v Franciji veliko razburjenje posebno zato, ker francoska vlada ne vzdržuje prav nič nemških časnika v Parizu, dasi bi jim mogla marsikaj očitati.

Dunajska vremenska napoved: Pooblaščenje, južno vreme, naglo poslabšanje vremena.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno jasno.

Zemunska vremenska napoved za 17. november: Lepo vreme, večinoma jasno, jutranje megie.

Ponoči globlje v notranjosti države povsod slana.

Din.

Kitajska vlada se namerava preseliti

Sanghaj, 16. nov. AA. (Havas.) Nankinska vlada je sklenila, da se preseli v Sečuan.

Po bojiščih

Po vesteh iz Sanghaja, napredujejo japonske čete precej hitro proti Nankingu. Kitajci se povsod umikajo ter se bodo ustavili na zadnji kitajski obrambni črti, ki leži kakih 20 km pred Nankinom. Posamezne kitajske divizije imajo nalogo, da zadržijo naglo napredovanje Japoncev, da bi na ta način lahko pravilno zgradili zadnjo obrambno črto. Dela za obrambo bodo končana najpozneje v 10 dneh. Japonske motorizirane sile so sedaj v polnem pokretu, prav tako pa tudi japonska letala brez prenehanja obmetavajo z bombami prometne zveze, po katerih se Kitajci umikajo.

V Sanghaju še vedno gori kitajski četrti, ki je doslej še niso mogli pogasiti. Verjetnost, da se požar razširi na francosko kolonijo, je sedaj zelo majhna, ker so v tej koloniji porušili nekaj hiš, preko katerih bi se lahko požar prenesel tudi na francosko kolonijo.

S severnega bojišča prihajajo vesti, da bo te dni prišlo do velike bitke ob železniškem križišču Tiencin-Nanking vsr do Rumene reke.

Zaradi naglega kitajskega umika so japonske baterije na raznih krajih izgubile zvezo s poveljstvom. Japonska letala preiskujejo, kje se nahajajo kitajski oddelki in kaj pripravljajo.

Japonska odpoveduje tihomorsko pogodbo

Tokio, 16. nov. b. Zaradi deklaracije, ki je bila večeraj sprejeta na bruselski konferenci, je pričakovati, da bo Japonska jutri odpovedala washingtonsko pogodbo.

Zlato beži iz Kitajske

London, 16. nov. b. »Daily Telegraph« poroča, da so v London prišli trije transporti kitajskega zlata v vrednosti več milijonov funtov. Pričakujejo nadaljnih transportov. V kitajskih krogih računajo, da bo kitajska vlada poslala večje množice zlata tudi v Ameriko.

Posredovanje Amerike

Washington, 16. nov. AA. DNB: Tukaj krožijo vesti, da se bo USA odločila za posredovanje v sporu na Daljnem vzhodu, toda ne v sodelovanju z drugimi demokratičnimi državami, ampak v stiku z DN, ki mora sedaj obravnavati sklepe tihomorske konference.

Truplo MacDonalda na potu v Evropo

Pariz, 16. nov. AA. (Havas.) Iz Hamiltona na bermudskih otokih poročajo, da je bila tam večeraj prva služba božja za pokoj duše Ramsaya MacDonalda. Krišto Ramsayom MacDonaldom so najprej prenesli s parnika v katedralo, nato pa postavili častno stražo častnikov okoli krete.

Kralji potujejo

Ako kralji potujejo, imajo tudi častnikarji dovolj posla. Trenutno sta na potovanju dva kralja, oba iz Balkana, da se osebno informirata na odločilnih mestih Evrope, kakšen je politični položaj. Tako grški kralj Jurij, kralj bolgarski kralj Boris sta zelo raztegnila čas svojega bivanja v Parizu in Londonu. Pri tem nismo v zmoti, ako mislimo, da so zlasti razgovori v Londonu zelo velikega pomena. Znano je, da se mora grški kralj za svoj prestol v prvi vrsti zahvaliti angleški pomoči. Znano je tudi, s kolikimi težavami se je moral takoj po prihodu v Grčijo boriti. Razumljivo je, da dežela, ki so jo toliko časa pretresali hudi notranji boji, ne bo mogla še tako hitro doseči ravnotežja. Notranje težave, s katerimi se mora boriti grški kralj in nova Grčija, bi ne bile morda tako težke in nevarne, če se ne bi v njih zrcalile velike zunanje-politične napetosti. Za vsako državo, ki hoče imeti besedo v Sredozemlju, je Grčija zanimiva dežela. Angleška politična smer, ki jo zagovarja kralj Jurij, ima nasprotnika v močnih zunanje-političnih faktorjih, ki se seveda skušajo vmešavati tudi v domačo politiko Grčije. Anglija pa ravno v sedanjih kritičnih časih zelo računa na grško oporišče. Kralj Jurij bo torej mogel v Londonu pripovedovati marsikaj zanimivega. Verjetno pa bo še bolj zanimivo ono, kar bo v Londonu zvedel.

Bolgarski kralj Boris je razglasil, da ima njegov obisk v Angliji zaseben značaj, to se pravi, da ne želi, da bi se o njegovem obisku mnogo pisalo. Sicer pa se od nobene strani ni zanimalo, da gre za važne politične razgovore. Kratke vesti v listih so napovedovale, da želi kralj Boris v prvi vrsti doseči vojaško enakopravnost Bolgarije. Kralj Boris se je zadnja leta mnogo trudil, da povede politiko svoje dežele v mirne vode in da vzbudi zaupanje tako pri sosedih kakor pri velesilah. S to legitimacijo bo skušal brez dvoma za Bolgarijo pri zapadnih velesilah čim več doseči. Čeprav je v tesnih družinskih zvezah z italijansko vladarsko hišo in njegova država v prijateljskih odnosih z Italijo, se mu je vendar zdelo kot realnemu politiku potrebno, da predloži svoje želje tudi v Parizu in Londonu. In o kralju Borisu je znano, da je spreten in razumen politik, ki zelo spretno usmerja bolgarsko državno politiko po veliki katastrofi, ki jo je zadela v svetovni vojni.

Tudi romunski kralj Karel je te dni potoval in sicer je bil lovski gost češkoslovaškega državnega predsednika Beneša. Češkoslovaški listi so ob tej priliki soglasno poudarjali, da ne gre toliko za lov, kakor za politične razgovore. Nazadnje je politična uprava obvestila javnost, da je romunski kralj na celi črti za konstruktivno srednje-evropsko politiko. To je treba tako razumeti, da je sedaj tudi Romunija pripravljena rešiti težave, ki so med njo in Madžarsko. V tem smislu je učinkovito vplivala tudi zapadna diplomacija v Bukarešti.

Belgijski kralj na Angleškem

London, 15. novembra. AA. (Reuter) Belgijski kralj Leopold se je pripeljal s parnikom Princem Albertom v Dover, od ondod bo pa nadaljeval »ožnjo« v London. Obisk belgijskega kralja je urad-

ske konference v Bruslju. Do tedaj pa USA ne mislijo na nikake sankcije proti Japonski, zlasti ne na prepoved uvoza v Japonsko ali pa na notranji bojkot japonskega blaga.

Japonska prizna posredovalce če ji priznajo, kar si je osvojila

Tokio, 16. nov. AA. Havas: Predsednik vlade prince Konoje je izjavil dopisniku Havasa, da ni pričakovati, da bi se sovražnosti kmalu ustavile. To tudi ni odvisno od japonske vlade, ampak od vlade v Nankingu, ki še nič noče pokazati, da bi se hotela ukloniti. Japonska pa tudi zahteva, da se Kitajska uradno priključi k protikomunističnemu bloku. Vendar pa Japonska želi, da se za vpliv komunistov na vlado samo in v vladi sami.

O posredovanju drugih držav je prince Konoje rekel, da Japonska tega posredovanja ne želi, vendar pa ne bi takega posredovanja odklonila, če bi tuje velesile računale z dejanskim stanjem.

Zakaj? — Zato!

V »Jutru« se g. tovarnar Lajovic pritožuje, da so mu neznanci umazali hišo s napismi proti Sokolu ter obljubila 500 din za tistega, ki odkrije te »opabine«.

V nedeljo pa smo čuli na zborovanju Delavske zbornice mnogo pritožb o postopanju tovarnarjev z delavci, med drugimi tudi pritožbo o nekem ljubljanskem tovarnarju, ki je zapovedal, da bo vsak od njegovih delavcev in delavki, ki v 24 urah ne bo včlanjen v »Sokoluc«, takoj odpuščen. Res sta bili odpušteni dve delavki, ki se nista mogli izkazati s sokolsko legitimacijo, ki pa sta bili drugače v istem podjetju zaposleni po 7 in 9 let. Mnenja smo, da bi morala Sokolska zveza to zadevo urediti ter izključiti iz svojih vrst tega tovarnarja, ker je grobo kršil program sokolskih organizacij, ki je — vsaj po pravilih — zgrajen na svobodi in demokraciji!

Govorniki, ki je to govoril na seji Delavske zbornice, je bil g. Lombardo, ki nam je podprl naše že dolgo znane informacije. Te informacije so nam prinesli že poprej v naše uredništvo delavci iz Šiške. Vse te informacije se ujemajo, da je ta tovarnar, ki grozi z odpustom svojememu delavstvu, če se ne včlaní v »Sokolac«, g. Milivoj Lajovic sam. Besedo ima sedaj Sokolska zveza!

Osebnosti

Belgrad, 16. novembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. z ukazom kraljevskega namestništva in na predlog pravosodnega ministra so povišani v 4. skupino 1. stopnje: Jože Prijatelj, državni tožilec v Novem mestu; Franc Sever, namestnik državnega tožileca v Mariboru, Franjo Verlič, sodnik okrajnega sodišča v Celju, in Josip Fajfer, starešina okrajnega sodišča v Kranju.

V 5. skupino: dr. Leon Pompe, namestnik državnega tožileca v Ljubljani; Dušan Pipenbacher, sodnik okrajnega sodišča v Ormožu; dr. Alojz Finžgar, sodnik okrajnega sodišča v Celju; Teodor Tominešek, sodnik okrajnega sodišča v Slov. Bistrici; Alojz Smid, sodnik okrajnega sodišča v

nega značaja. V pristanišču je kralja sprejel vojvoda Gloucestrski v družbi belgijskega londonskega poslanika. Po krajšem postanku v Dovru se je kralj Leopold z vojvodo Gloucestrskim in spremstvom odpeljal s posebnim vlakom v London.

Sprejem v Londonu

Popoldne ob 15. uri je belgijski kralj Leopold III. prišel v London. Na postaji Victoria ga je čakala angleška kraljevska dvojica z vojvodo Gloucestrskim. Na postaji so bili še predsednik vlade sir Neville Chamberlain, notranji minister Hoare in še drugi člani vlade. Prvi je pozdravil kralja Jurij VI, nakar je kralj pristopil h kraljici in ji poljubil roko. Nato so mu bili predstavljeni vsi odličniki, nakar je kralj obšel častno četo.

Nato se je pred kolodvorom razvil dolg in veličasten sprevod. Kraljeve vozove so spremljali kraljevi gardisti na konjih, ki jih je vodil vojvoda Gloucestrski, ki je tudi jahal. Goet špalir obinevala je gledal sprevod in burno vzklikal gostu in svojima vladarjema.

Pariz, 16. nov. b. Zaradi obiska belgijskega kralja Leopolda trdijo tukajšnji politični krogi, da bi moglo priti do nove lokarneke konference.

Drobne domače in tuje

Školje v Belgradu

Belgrad, 16. nov. m. Semkaj so dopotovali zagrebški koadjutor dr. Alojzij Stepinac, splitski škof dr. Kvirin Bonafacije in grško-katoliški škof iz Križevcev dr. Dionizije Njarday. V raznih cerkvenih zadevah so posredovali pri več ministrih. Popoldne so bili sprejeti pri ministru dr. Kreku in prosvetnem ministru Magaraševiću. Za sprejem so se pripravili tudi pri vseh ostalih ministrih ter predsedniku vlade dr. Stojadinoviću. Prav tako so zaprosili za sprejem tudi pri kralju, namestnikih. V Belgradu bodo ostali najbrž še dva dni.

Belgrad, 16. nov. AA. Danes ob 10.10 do 11.15 je prosvetni minister sprejel v svojem kabinetu nadškofa koadjutorja dr. Stepinca in škofa dr. Bonafacije in dr. Njardaja.

Gospodje školje so izročili več spomenic, ki se nanašajo na vprašanje šolskih knjig in pouka v verouku in na ureditev službene dobe učiteljev, ki so jo preživeli v župniški službi.

Prosvetni minister je v razgovoru z zastopniki visoke katoliške duhovščine izjavil, da bo v okviru zakonskih določb ustregel njihovim željam.

Novo zasedanje skupščine

Belgrad, 16. nov. m. Na podlagi ustavnih določil mora finančni minister izročiti skupščini proračun za 1938-39 najdalje do 20. novembra. Kakor izvemo, bo finančni minister to svojo dolžnost izvršil do konca tega tedna.

Skupščina je sklicana za 23. t. m., da izroči proračun finančnemu odboru, ki ga bo nato takoj začel proučevati, tako da bo skupščina proračun lahko v rednem roku proučila.

Slovenem Gradeu, Viktor Prohina, sodnik okrajnega sodišča v Novem mestu; Vatroslav Tratinik, sodnik okrajnega sodišča v Radovljici; dr. Rudolf Kijovski, sodnik okrajnega sodišča v Novem mestu; dr. Ljudevit Gruđen, sodnik okrajnega sodišča v Novem mestu; dr. Milivoj Ilesič, sodnik okrajnega sodišča v Logatcu, Odon Planinšek, sodnik okrajnega sodišča v Koziem.

V 6. skupino: Bogdan Merhar, sodnik okrajnega sodišča v Murski Soboti; Josip Rozer, sodnik okrajnega sodišča v Črnomlju; Viktor Svetel, sodnik okrajnega sodišča v Šoštanj; dr. Stanislav Leskovic, sodnik okrajnega sodišča v Kamniku; Franc Petrea, sodnik okrajnega sodišča v Kranju; Martin Perošek, sodnik okrajnega sodišča v Kostanjevici; dr. Ivo Dougan, sodnik okrajnega sodišča v Krškem, in Stanislav Čerňič, sodnik okrajnega sodišča v Metliki.

Za kasacijskega sodnika Stola sedmorice, odredka B, je imenovan Anton Kuljiš, apelacijski sodnik istotam.

Belgrad, 16. nov. m. Postavljena sta Janez Vole za uradniškega pripravnika in Avgustin Mihevc za kvalificiranega delavca pri kurilnici v Ljubljani.

Postavljen je za asistenta v ljubljanski bolnišnici v VII. skup. dr. Vladimir Milavec, sekundarni zdravnik VIII. skup. Prestavljeni so: Dragomir Cvetkovič, pomožni monopolski kontrolor tobačne tovarne v Senju, za pomožnega kontrolorja v tobačno tovarno v Ljubljani, Dragotin Politzer, pomožni monopolski kontrolor tobačne tovarne v Ljubljani, za pomožnega monopolskega kontrolorja tobačne tovarne v Travniku, in Alojzij Novak, monopolski oficial tobačne tovarne v Ljubljani, za monopolskega oficiala v Senju.

Novi šolski nadzorniki

Belgrad, 16. nov. m. Postavljeni so novi okrajni šolski nadzorniki v Sloveniji: za radovljjski okraj Boris Grad, učitelj na Bledu, za drugi šolski mursko-bošaki okraj Aleksander Nerin, učitelj v Gončanah, za drugi celjski šolski okraj Ambrozij Rusjan, učitelj v Ptuj, za drugi šolski okraj v Mariboru Anton Senica, učitelj, dodeljen prosvetnemu ministstvu.

Novi ravnatelj Aca'e

Belgrad, 16. nov. AA. Z odlokom upravnega odbora agencije Avale d. d. Belgrad, je na mesto g. dr. Svetislava Petroviča izvoljen za novega ravnatelja agencije g. Milan Stojimirovič-Jovanović, ravnatelj »Samouprave«.

Mahanje po centralizmu

JNS je že dve leti v opoziciji, že dve leti »Jutro« je glavno glasilo JNS za vso državo in potem takem tudi v opoziciji. »Jutro«, to bahaško in naduto »Jutro«, vedni zagovornik surovega orjuna in zarotniškega polarstva pa v opoziciji! In to že dve leti in že tretje teče brez upa zmage. Kaj takega ta družba, ki je nekdanj s tako gotovostjo stikala glave in sestavljala »rne listec in na zemljevidu iskala otoke po Jadranskem morju, kamor je nameravala za vedno preseliti vse neuklonljive močje iz Slovenije, ni pričakovala. Po dveh letih so izpovedali, da so zato tako neizprosnop padli v opozicijo, ker so na vladi preveč trmasto in kljub znanemu odporu zagovarjali in izvajali centralizem; zato sedaj hočejo napraviti obraz spokornika in skušajo dopovedati, da oni niso več za centralizem in da bi ga sedaj takoj odpravili, če le samo enkrat še dobe oblast v roke; le enkrat še JNS na višave, pa bo centralizma takoj konec. In ljudje naj bi JNS pomagali, samo sedaj še, potem si bo itak z odpravo centralizma pridobila tako splošno priljubljenost, z vlado pa tako oblast, da se ji ne bo nič več treba bati za ljudske množice, čeprav od centralizma morda še kaj ostane. Torej je torej prišlo do tega, da je JNS, z njo seveda tudi »Jutro«, proti centralizmu. Ker pa je ta družba politični oče centralizma, njegov najzanesljivejši zagovornik in varuh, jim posel nič kaj ne gre od srca; toda v opoziciji so, ljudstvo je tudi proti centralizmu, torej je tudi JNS proti centralizmu, da bi bilo videti, kakor da je z ljudstvom. Ker pa se ima JNS za ves svoj obstoj, za vse svoje delo in največjo moč, kar jo je kdaj imela, zahvaliti edinole centralizmu in samo nanj skrivaj še stavi svoje upe, se seveda tako bori proti njemu, da ga ne bi zadela v smrt, ga tako odpravlja, da bi ne bil odpravljen, tako hoče vse izpremeniti, da bi se nič ne izpremenilo, ali pa kvečjemu, da bi se centralizem spremenil v unitarizem. Skratka, JNS in z njo njeno glavno glasilo »Jutro« z moko cunjio maha po centralizmu, ker ve, da ga to ne boli.

Isti dan — v nedeljo — ko smo mi napisali

Predavanje g. prof. Kocbeka

Katol. društva Danica, Zarja in Savica prirejajo predavanja ob ponedeljkih ter je ta ponedeljek predaval prof. E. Kocbek o boju proti komunizmu. Vsa prireditelj je bila malo posrečena. Burna debata, ki se je vršila med dvema taboroma akademikov, je nudila čuden užitek raznim levčarskim elementom.

Kocbekova ideologija je v nekaj stvkih ta-le:

Antikomunistično borbo spretno organizirajo fašisti in kapitalisti, in sicer pod krinko obrambne borbe za krščanstvo: tako spravljajo kristjane v antikomunistične järke. Kristjani so dosti naivni, da jim nasedajo. Pravo krščanstvo pa je le ljubezenska resničnost, ne pa antikomunistična ideologija; zato se naj krščanstvo z ljubeznijo in socialnim udejstvom naj bližje novemu človeku, kakor si ga komunistem zamišlja. Ne boji, ampak življenje po krščanskih načelih, ločitev od vsake fašistične reakcije, duhovna sredstva, izgradba nove družbe: so prava sredstva v boju proti komunizmu.

Nas borba fašizma proti komunizmu ne zanima, mi katoličani vodimo samostojen boj pod vodstvom Cerkve proti onemu komunizmu, ki je organizirano brezboštvo in ki hoče izbrisati vsako sled demokracije v diktaturi proletariata.

Kocbekova izvajanja o krščanstvu in krščanskem življenju so le deloma pravilna; deloma pa so utopija človeka, ki prebira zanimive teoretične razprave neživljenjskih ideologov. Sovražniku, ki povsod, kjer ima moč, uničuje vse osebne vrednote in ima za cilj uničenje vse krščanske kulture, ki v svojih izjavah napoveduje najhujše nasilje, moramo odgovoriti s silobranom. Ali misli g. Kocbek, da se res vsa Evropa, vsi narodi, Rimsko-katoliška cerkev, druge krščanske konfesije motijo, ko vendar vse na lastnem telesu takorekoč začitajo nevarnost te strašne kuge in se je morajo braniti, pač ne samo s pasivnimi čednostmi, ampak tudi s pozitivnimi sredstvi?

Španski škofje pravijo v svojem skupnem pastirskem pismu, da je imela državljansko-vojaška vstaja na dnu narodne zavesti dvojno korenino: domoljublje in verski čut, ki je vstajo smatral kot jamstvo za ohranitev vere in da v Španiji ni drugega upanja za dosego pravičnosti in miru kakor v zmagi narodnega gibanja.

Kocbekova izvajanja so bila torej v bistvenih točkah zgrešena.

Belgrad, 16. nov. m. Na današnji seji ministrskega gospodarskega odbora je bil podaljšan rok za vlaganje prošenj v smislu uredbe o zaščiti denarnih zavodov od 23. novembra 1937 za tri mesece, to je do 23. februarja 1938.

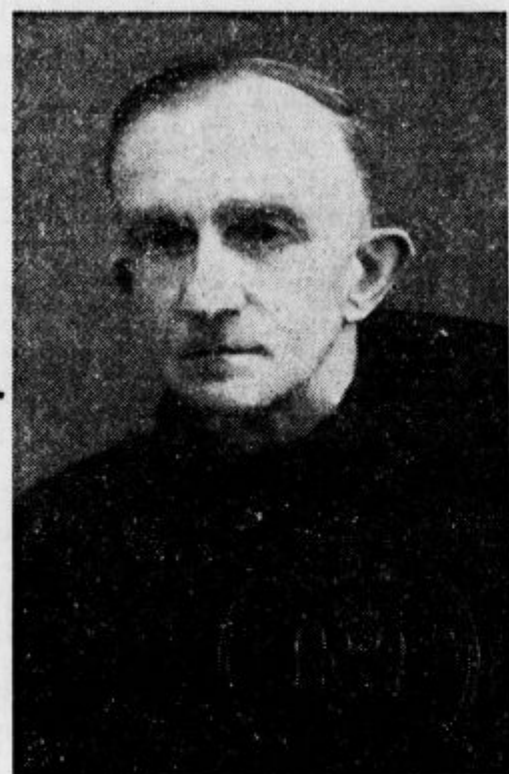
Članek o »skaženem in pravem narodnem edinstvu«, iz katerega je vsak mogel spoznati, da naše narodno edinstvo temelji na Slovenceh, Hrvatoma in Srbom skupni državi, jns-arsko narodno edinstvo pa na nasilni želji za posrbljenjem Jugoslavije, je »Jutro« tem vprašanjem posvetilo cel uvodnik. Začelo je z narodnim edinstvom in končalo s centralizmom, ker so res ta vprašanja med seboj zelo povezana. O narodnem edinstvu pravi, da »moramo občutiti, da smo eno po krvi«. Tako nas je ta tabor, iz katerega so izšla vsa nasilja nad posamezniki in nad narodom, zopet presenetila s svojimi »moraš« in še »moraš občutiti: moraš občutiti, da si svoboden, moraš občutiti, da si zadovoljen, moraš občutiti, da smo eno po krvi. Če pa vsega tega ne moreš občutiti, boš moral občutiti bič, ki ga bo vihtel nad teboj ta, ki narekuje, kaj moraš občutiti. Tako JNS ne mara priznati tistega narodnega edinstva med Slovenci, Hrvati in Srbi, ki je bilo že davno pred »Jutrom«, ampak hoče s temi »moraš« izvesti svoje narodno edinstvo.

Ker pa tudi »Jutro« ve, da so med Slovenci, Hrvati in Srbi neke razlike, »ki jih ni mogoče zabrisati z nobenimi zakonskimi ali administrativnimi ukrepi, daje navodila, kako naj gre naprej: nihče ne sme biti nasprotnik razvijanja kulturnih in drugih dragocenih posebnosti niti pri Slovencih, niti pri Hrvatih, niti pri Srbih.« Razvijanju posebnosti torej JNS blagohotno ne nasprotuje, čeprav s tem že pove, da tega ona ne bo podpirala, v naslednjem stavku pa takoj pove, da se s tem ne smeje »povečevati obstoječe razlike, čeprav so v mnogocem dragocene sestavine naše nacionalne strukture«. Tako torej ta ubogi jugoslovanski narod res ne ve, kaj naj s svojimi »dragocenimi posebnostmi« in »dragocenimi sestavinami« počne: razvijati jih sme, pa vendar tako, da se razlike ne bodo videle in po tistem »Jutrovem« receptu moraš občutiti, da je tako prav... Ali se »Jutro« še spominja, da se pod gospodstvom JNS diktature v Sloveniji niti ni smela zapisati beseda, da smo Slovenci narod?

Še bolj nerodno se suče »Jutro«, ko mora govoriti o centralizmu samem. Najprej našteva, kaj vse mora biti centralizirano: »gotovih panog ni mogoče drugače voditi kakor enotno, potreba enotnega pravnega sistema, enotno zakonodajstvo, enotno vodstvo glavnih panog naše nacionalne politike, itd., vse drugo pa se lahko prenese na »pokrajinski zakonodajec. Tako se vsi centralisti v opoziciji bore proti centralizmu. Najprej povedo, kaj mora ostati centralizirano, potem pa v megletem obrisu nakažejo, kaj bi bilo lahko tudi decentralizirano. Pravi nasprotnik centralizma pa ne bo najprej govoril, kaj si mora centralizem pod krinko skrb za državo pridržati, ampak bo najprej povedal, kaj mu morajo pokrajine za svoj lasten blagor iztrgati, njegovo je potem še vse, kar mu ostane. Toda »Jutro« poje pesem o nesrečnem centralizmu in v opoziciji in tako, da ne bi propadel zares. Zato tudi zakriva pravo sliko s trditvami, kakor: »Centralistični sistem daje tudi na gospodarskem polju slabe in škodljive rezultate.« Ob proslavah v južni Srbiji smo nekajkrat pod ironičnim naslovom »Dobra stran centralizma« povedali, kako silno so nekatere pokrajine zgolj po zaslugi neizprosne centralizma v zadnjih letih napredovale. Vse te pokrajine bodo dojele, da »centralistični sistem daje na gospodarskem polju dobre in koristne rezultate«. Toda »Jutro« pač ni za odpravo centralizma, zato tudi ne mara podati prave slike, češ, centralizem je itak slab in škodljiv, zato ga ne bo težko odpraviti, zato se tudi nikar tako ne zaletavajte vanj. Ne upa pa si povedati, da bo proti centralizmu treba še trde borbe, preden bo padel, ker mu padca ne želi. Sicer je pa »Jutro« samemu ob koncu tega nedolžnega napada na centralizem ušlo priznanje, da je vse to le zaradi tega, ker je z zagovarjanjem in izvajanjem centralizma v prejšnjih letih izgubilo vso priljubljenost, ki mu je sedaj, kakor so njegovi lastniki sami razočarano ugotovili, tako strašno primanjkuje. Pravi namreč kakor za slovo: »Težko je reči, katera rešitev tega vprašanja bi naj bila najprimernejša.« Lepše se to mahanje po centralizmu pač ni moglo zaključiti. Klavrnost te borbe kaže, da je zgolj začasna in da se očetje centralizma nikdar ne bodo poslovlili od njega.

† P. dr. Regalat Čebulj

Včeraj opoldne je v ljubljanskem frančiškanskem samostanu odšel v večnost p. Regalat. Kdo ga je poznal, razen najmlajših! Obraz izrazil, kakor je bil telesno majhen in droben, je ta obraz dajal vse osebnosti poudarek tako močan in poseben, da si dobro vedel — to je človek, ki je ves izklesan, ves do zadnjih podrobnosti izbrušen.

Pokojni p. dr. Regalat Čebulj, O. F. M. se je rodil v Kamniku 6. nov. 1875. Tam je vzljubil frančiškanski red in tam mu je vznikla ob oltarju, kjer je stregel, tih želja postati duhovnik Gospodov. Študiral je v Ljubljani, bil je odličen študent, priden in marljiv, kakor vse življenje. V red je stopil 17. okt. 1896 in 12. nov. 1899. je položil slovesne obljube, dve leti nato 25. julija 1901 je prejel mašniško posvečenje. Ta dan je ljubil kot največji svojega življenja. In zares je bila Eucharistija poslednjega gibal njegovega dela in življenja. Sacerdos Christi — to mu je bila največja čast in to biti vreden in ves, največja naloga. Prva služba je bila v Mariji Nazaretu v Savinjski dolini. Mnogo lepih spominov ga je vezalo na ta kraj, poleg iskrenega prijateljstva do p. Kembara. Od tam je prišel v Ljubljano za kateheta in kaplana. In to službo je vršil dolga, dolga leta. Vzgojil je več kot eno generacijo na dekliški meščanski šoli na Vrtači. In kako vzgojil. Njegove kateheze so bile izbrane, pretehtane in dovršene. Ponovno tudi priobene. Kot govornik je zelo slovel, njegove duhovne vaje so bile priznane in poznane v nešteto redovnih hišah. V letih 1919—1923 je bil naš magister clericorum theologicum. Prelepa so bila ta leta. Nikoli kasneje nisem imel tako izrazito toplega občutja doma sem. Praznike smo doživljali v vsej globini — njegove duše. In kolikokrat sem ga našel klečečega,

preliščal je trkanje, na klečalniki, pri pisalni mizi prav tako kleče — študiral je sv. Pavla, ki ga je poznal kot malokdo.

L. 1923 postane po smrti p. Marijofila, provincialni vikar, 1925 je izvoljen za provinciala in 1928 ponovno. Tako je vršil nalogo provincialnega ministra skozi dobo 6 let. Vmes pa je vstala mogočna cerkev sv. Frančiška v Šiški, — njegovo delo in njegova ljuba skrb. In mojstra Plečnika — kako ga je spoštoval, ljubil in čislal. Odsvetovah so različni ljudje — kaj hoče s tako cerkvijo — pokojni pa je ljubeče vztrajal ob zamisli mojstra in danes, kako je lepa ta mojstrovina!

Konec leta 1932 je prišla iz Rima vest, da je p. Regalat imenovan za apostolskega penitenciarja (glej Slov. 1933. št. 2.) Odšel je na to odlično in odorno mesto pri baziliki sv. Janeza v Lateranu. Toda podnebnje ni bilo zanj — moral se je vrniti. Zopet je prevzel svoje delo — vodstvo kongregacije za gospodične, ki jo je vodil nad 30 let, vodstvo kongregacije akademikov in njegova najljubša: kongregacija seniorov. Kolikokrat ga cel teden nismo videli na hodniku, v ponedeljek je vstal in odšel v kapelo, da govori seniorom. Lansko leto je na željo g. knezoškofa prevzel še kongregacijo akademikark. Vse to zahteva dela in žrtve in ljubezni.

Vsega tega se ni plašil. In potrebna je za to globina znanja. To si je neprestano pridobival. Kdo ga ni tedaj občudoval, ko je v letih 1920-21-22 študiral za doktorat, ko je poleg šole, tedensko je imel po 30 ur tu in tam, zvečer se našel čas za študij, za drugo delo. Tedaj je spisal svojo disertacijo: »Jansenizem in frančiškani na Slovenskem« (izdalo »Cvetje«). Pisal je veliko v »Vero in življenje« — v »Cvetje« — zadnji članek je bil posvečen spominu na nadškofa dr. Jegliča. In še nekaj ne smem pozabiti: bil je vzoren spovednik. Za časa njegovih katehetskih let je bila njegova spovednica močno oblegana, pozneje ni bil več toliko v cerkvi, pač pa je v svoji sobi bil duhovnikom dober in ljubeč svetovalec in pa skrben zdravnik. Zadržne dni je v polsnu še večkrat odvedo delil. Včeraj mu je roka za vedno omahnila. Počivaj v miru — dobri p. Regalat, Jezus, veliki duhovnik, naj bo Tvoja radost in plačilo brez konca.

Pogreb blagopokojnega bo v četrtek, dne 18. novembra ob 9 dopoldne s pogrebno sv. mašo.

—n—c.

Bled je dobil novo šolo

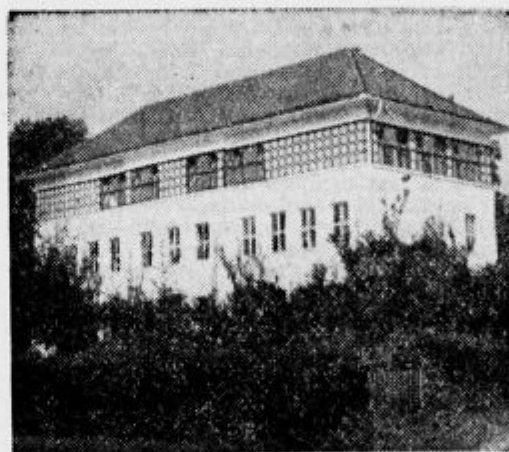
Bled, 16. novembra.

Vprašanje osnovne šole na Bledu je že več kot 10 let zelo pereče. Dosedaj sta se uporabljali za šolski pouk dve stavbi, ki sta pa precej daleč ena od druge. Prva stavba je bila stara osnovna šola, ki pa je bila premajhna, tako da so tri razrede morali vedno namestiti v kako privatno hišo. Tako so bili sedaj nameščeni v starem župnišču pri cerkvi. Dasi so bile te razredne sobe v prvi šoli zelo alabe in nehygienične, so bile sobe v starem poslopju župnišča naravnost obupne in so ustrezale vsemu prej kakor pa učilnicam.

Na rešitev tega važnega šolskega vprašanja se je pod različnimi župani gledalo različno. Delali so se razni načrti, ki so samo veliko veljali in ki vprašanja šole niso reševali zgolj s šolskega vidika. Od vseh teh načrtov in debat, kako bi se rešilo

šolsko vprašanje, pa otroci niso imeli nobene koristi in ostalo je kar vse pri starem.

Preteklo leto je zmagal pri občinskih volitvah odbor JRZ z dr. Benedikom na čelu. Novi župan dr. Benedik Janko, zdravnik na Bledu, je takoj odločno, nepristransko ter nesebično vzel graditev šole v roke in je tako v kratkem času z najmanjšimi sredstvi dobil in uredil najrealnejši in najboljše načrt. Sedaj je šolsko vprašanje na Bledu za več let zopet rešeno. Vsi potrebni prostori so se dobili na ta način, da so staro šolsko stavbo, ki leži na zelo lepem prostoru, dvignili za eno nadstropje in jo razširili, pa tudi notranje prostore so preuredili tako, da je sedaj šola kakor nova.

Celotna adaptacija in nadzidava velja okrog 450.000 din. Občina je krila to delno s posojilom pri SUZOR-ju v znesku 350.000 din, 25.000 din je nakazal podpore gospod ban in 20.000 din je nakazal na intervencijo g. župana dr. Benedika ministrarstva prosvete. Ostanek je pa krila občina iz svojih sredstev.

Načrte za šolo je naredil pod nadzorstvom banovine inž.-arb. First Danilo, ki je tudi vodil delo. Mladi inženir je imel pri prvi stavbi dovolj sreče in srečno roko in mu lahko čestitamo. Zunanja oblika stavbe je rešena idealno in je pravo veselje, sedaj pogledati to lepo stavbo.

Šolske sobe kakor tudi drugi deli v notranjosti so rešeni dovolj dobro, zlasti sobe imajo srečno lego in s tem krasne razglede. Razredi so sedaj dovolj veliki in zračni, tako da bodo sedaj otroci v tako lepe šolske prostore zahajali gotovo z večjim

TUKAJ se pojavljajo prvi znaki!

Ali se morajo okoli ust, okoli oči in na sencih opaziti prvi znaki, ki pričajo da vene Vaša mladost?

Na ženi se ni treba nikoli videti koliko je stara, ako se pravočasno ne guje in uporablja dobro kremo. Elida krema Ideal odstrani male gubice in nečistoto kože. Ona vsebuje hamamelis, kateri poživljuje in obnavlja kožo. Kdor redno uporablja to kremo, ostane mlad, ostane lepi

ELIDA KREMA IDEAL

veseljem, pa tudi starši bodo zadovoljni, da imajo njihovi otroci lepe hygienične prostore. Tudi številni razredov sedaj popolnoma zadostuje. Nekaj razredov ima tudi vso opremo, kot klopi in omare, novo; v kratkem času se bo baje tudi za ostale razrede nabavilo isto novo. Seveda šola nima vseh pritisklin, kakor jih zahteva moderni šolski pouk, vendar zadostujejo za tukajšnje potrebe. Primanjkuje pa vsekakor šolski vrt. Šoli bi napravil veliko uslugo, če bi poklonil svojo zemljiško parcelo pred šolo g. Vovk Anton, posestnik z Bleda, zlasti se, ker se ta parcela uporablja le za košnjo in ne more služiti kot stavbišče. Njegova želja, da bi mu občina prepuščala cesto za šolo v zamenjavo za ta svet, je vsekakor pretrd pogoj. Če bi se dobil še ta svet, bi tvorila šola s svetom pred šolo in s parkom lepo celoto, ki bi estetsko dvignila vso okolico.

Županu dr. Benediku je Bled dolžan zahvalo, da je iz zamarnjenega in zapuščenega travnika pred šolo napravil lep park, ki sicer še ni dokončan, vendar je pričakovati, da bo do prihodnje sezone tudi to urejeno.

Bled je tako dobil primerno šolo in bo zato tudi hvaležen županu dr. Benediku. Pa tudi v ostalem je novi odbor, iz katerega pa so sedaj odstopili dva odbornika z županom, v tem kratkem času dovolj storil za napredek Bleda in tujkega prometa v vseh pogledih. Zahvaliti se je predvsem županu dr. Benediku samemu, ki pošteno in nepristransko vodi občino. Dr. Benedik je po svojem očetu značnejši pristaš JRZ, ima pa nekatere koristolovske nasprotnike, ki se ne ustrašijo najpogostejših sredstev, da bi mu škodovali. Ljudstvo pa je njihovo delo že obsodilo in ga bo ob prvi priliki zopet obsodilo.

Zbor zaupnikov JRZ v Trzinu

Trzin, 16. novembra 1937.

V ponedeljek ob 8 je bil v Rok. domu v Trzinu zbor zaupnikov JRZ (okrog 100 volivcev). Po poročilu o političnem položaju, ki ga je podal tajnik Tomazin je predsedujoči trziški župan gospod Majeršič predlagal, da se pošlje a tega zbora voditelju Slovenec dr. Korošcu zaupnika in odobravanje njegove politike. Zbor je ta predlog sprejel soglasno in z živahnim plaskanjem dokazal, da so osamljeni tisti, ki mislijo, da je mogoče voditelja naroda postaviti kar čez noč na samoto. Dokazal je neomajno zvestobo preizkušnemu voditelju dr. Korošču, ki je za dobrobit slovenskega naroda tvegaval svoje življenje med vojsko, ki se je za dobrobit slovenstva dal konfinirati v dobi prejšnjega režima. To je klic, ki je šel in bo šel od volivca do volivca, dokler bo voditelj slovenskega naroda dr. Korošec živel.

Naš odnos do gluhonemih

Imamo že skoraj pol stoletja zavod za odgojo gluhonemih v Ljubljani. Stotine gojencev, ki so bili deležni izobrazbe v naši gluhonemnici, si služijo po domovini svoj vsakdanji kruh v najrazličnejših poklicih. Njihovi delodajalci so navadno polni hvale o izredni uporabljivosti teh delovnih sil, ki v mnogih pogledih (vestnost, natančnost, vztrajnost) celo daleč prekašajo polnočutne tovariše. Med bivšimi gojenci ljubljanske gluhonemnice najdemo celo nekaj samostojnih obrtnikov, ki niso samo dobri mojstri, ampak tudi dobri davkoplačevalci. Mnogo se je o tem že pisalo in govorilo. Zadnje čase obiskuje skupina naših šolanih gluhonemih različne kraje v Sloveniji z namenom, da pokaže najširšim slojem v živi besedi pomen in vrednost izobrazbe, ki jo nudi sodobna gluhonemnica. Poročila o teh obiskih prihajajo, da se ljudje izredno zanimajo za naše in da se jih tudi povsod globoko dojmijo. Mareskdo, ki doslej ni mogel verjeti, da daje gluhonemnica svojim gojencem živ govor in z njim možnost neoviranega sporazumevanja s slišno okolico, se je mogel ob teh nastopih prepričati, da je tak čudež vendarle mogoč. Človek bi mislil, da smo po vsem tem izgubili še zadnje neverne Tomaže in da bo enkrat za vselej konec erendneveskih zabod, ki so gledale na vsakega gluhonemega kot na manj vredno bitje in mu odrekale pravico, da bi se smel kdaj prištevati med polnovredne člane človeške družbe. Žal, da smo od tega lepega upanja še vedno zelo daleč.

Nedavno se je obrnila na Podporno društvo za gluhonemo mladino bivša gojenka naše gluhonemnice tam neke od bistré Savinje, da bi jo spravili h kakšni šivilji. Očeta je izgubila v vojni, letos pa je zgubila še mater, s katero sta se skromno preživljali ob podpori, ki sta jo dobivali po padlem očetu in ki je z materino smrtjo tudi ugasnila. V svoji prošnji je izrazila željo, da bi se izučila za šiviljo, pa da bi ji društvo v ta namen oskrbelo šivalni stroj, ker je brez tega nobena šivilja ne vzame v uk. Društvo je zaprosilo pristojno občino za tozadevna pojasnila in prejelo naslednji odgovor: Gluhonema B. M. je danes popolna sirota ter brez vsakega premoženja. Zadeva glede nje vajenstva pa je taka, da se vsaka šivilja gluhoneme vajenke brani, ker se z njo ne more sporazumeti ter bi ji pri vajah, posebno na šivalnem stroju naredila skoraj gotovo več škodo kakor pa koristi. Dalje pa je danes za vsako obrt zdravih in povsem sposobnih vajencev več ko zadosti na razpolago, zato takšna manjša sposobna splot ne more priti na vrsto. To je v glavnem vzrok, da je nobena šivilja ne mara sprejeti v uk.

Tako torej. Sirota, ki se je osem let trudila v gluhonemnici, da si najde priliko za samostojno preživljanje in da ne bo svoji okolici v dosmrtno nadlego, je zdaj na cesti in ne najde žive duše okrog sebe, ki bi ji nudila potrebno pomoč. Ali naj brezdušno pogine za plotom? Poznamo celo vrsto bivših gojencev gluhonemnice, ki so se izučile za šiviljo, ne da bi jim bilo treba imeti kot vajenkam lasten šivalni stroj. Nobena mojmestrica se ni imela prilike pritoževati, da bi ji napravilo kaj več škodo nego polnočutne vajenke. Nasprotno, kjer si je mojmestrica vzela v prvih dneh malo truda, da je gluho-

nemi učenki točno pokazala in odkazala njeno delo, se je mogla z njo prav kmalu in dobro sporazumeti in je dobila tako vajenka, ki si je boljše ni mogla želeči. Tako bi bilo brez dvoma tudi pri tej siroti, o kateri vemo, da je bila v gluhonemnici prav dobra učenka. Samo malo več erčne kulture pa malo manj predsodkov je treba. Nešolan gluhonemi je seveda obsojen, da ostane vse življenje navezan na milost svoje okolice, šolan gluhonemi pa ima vse pogoje, da se lahko uspešno udejstvuje v primeren poklicu in živi ob poštenega dela svojih rok. Treba mu je to pač omogočiti ne samo iz krščanskega usmiljenja, temveč tudi iz stvarnih razlogov. Če bi se postavili vsi delodajalci na tako ozko srčno, da že ne rečem brezsrčno stališče, kakor ga razodeva zgoraj navedeni odgovor občine, prav za prav izjava nekaterih šivilj v dotični občini, potem je škoda za ves ogromni trud, ki ga ima učiteljsstvo v gluhonemnici in za stroške, s katerimi se ta človekoljubni zavod vzdržuje. Potem bi bilo tudi brez pomena, da kličemo že leta in leta po razširjenju naše tako tesne gluhonemnice, ki ima prostora komaj za tretjino gluhonemih otrok v naši banovini.

Prepričani smo, da ni nikogar med nami, ki bi hotel gluhonemim odrekniti pravico do izobrazbe in da tudi ni nikogar, ki bi ne sočustvoval z njihovo trpko usodo. Mnogo lepih in ganljivih besed smo že čuli v tem pogledu, ali to ni dovolj. Treba je, da pokažemo svojo ljubezen do teh naših nesrečnih sobratov tudi v dejanjih. Tega nam pa še zelo manjka.

Zborovanje Kmečke zveze v Pištanju

V nedeljo, dne 14. t. m., je imela Kmečka zveza zborovanje v Pištanju. Takoj po prvi maši zjutraj se je v ljudski šoli zbralo okrog 150 ljudi. Zborovanje je otvoril g. Ant. Maček, predsednik krajevne Kmečke zveze, posestnik iz Lisičje pri Pištanju. Dal je besedo tajniku Kmečke zveze v Ljubljani g. Fincu, ki je jasno očrtal smernice dela Kmečke zveze in prikazal vsem navzočim, kako potrebno je, da postanejo slovenski kmetje njeni člani. Očrtal je tudi smernice dela slovenske kmečke mladine. V debati so prisotni, ki so prišli tudi iz Kozjega in Buč, kjer je letos toča napravila ogromno škodo, opisali potrebe kmečkega prebivalstva, ki zaradi strašne katastrofe, ki jim je uničila skoraj ves pridelek, živi v bedi. G. predavatelj jim je pojasnil, kaj vse je Kmečka zveza že storila in kaj namerava še storiti, da pomaga prebivalstvu v prizadetih krajih. Po dvehurnem zborovanju so se zborovalci zadovoljni razšli.

Trbovlje

Za novo cerkev na Vodah. Da se započeta akcija srečno dovrši, naj vsi molijo; tako so pripravili v cerkvi v nedeljo, ko so obhajali praznik patrona župnika sv. Martina.

Duška Rožamarija — film, prirejen po romanu, ki izhaja ta čas v »Slovenec«, bo predvajal prihodnje nedeljo kino Društveni dom.

Stroge kazni za tatlove

Izpred celjskega okrožnega sodišča

Celje, 16. novembra.

Danes so na zatožni klopi med tričlanskim senatom sedeli 37letni Galof Mihael iz Marija-Gradca, 22letni Tašker Lovrenc in njegov brat Jožef od Sv. Lenarta nad Laškimi. Galof Mihael je bil že večkrat predkaznovan zaradi tatvine in se je poklicno že od leta 1925 bavil s tatvino. Skoraj vedno, ko je prišel iz zapor, v katerem je preedel že več strogih kazni, je svoja nepoštena dejanja nadaljeval. L. 1934 je bil kaznovan na eno in pol leta robije. Lansko leto je bil amnestiran. Takoj pa je začel zopet s starimi navadami in je v letošnjem letu izvršil v laškem okraju celo vrsto večjih in vplomnih tatvin. Nekaj tatvin je izvršil tudi v mariborskem okraju. Vplival pa je tudi na znanca Taškara Lovrenca in njegovega brata Jožeta, da sta ga začela posnemati in izvršila več kurjih tatvin v laškem okraju. Galof Mihael je kradel obleko, moko, pšenico, slanino in vse, kar mu je prišlo pod roko. Staro obleko je za nizko ceno prodal Taškarijo Jožetu in njegovemu bratu s opozorilom, da oblek ne smeta nositi k maši v Jurklošter. Po enournem posvetovanju je sodišče obsodilo Galofa zaradi nepo-

boljšljivosti in predkazni na 4 leta robije in 5 let izgube častnih pravic. Tašker Jože je kaznovan z 2 mesecema zapor, njegov brat Lovrenc pa na 1 mesec in pol zapor, oba pogojno za dobo 3 let.

Ob eni se je zagovarjal pred istim senatom 37letni delavec Golob Martin iz Blatnega vrha pri Jurkloštru, ki je že znan zaradi tatvin in je bil že večkrat kaznovan. V noči od 27. na 28. sept. letos je v družbi Jožeta Gregorčiča vlomil v kašto pri Francu Skorju v Malih Gorčičih pri Laškem in ukradel več obleke in obnvala, skupno v vrednosti 1270 din. Sodišče ga je obsodilo na 2 leti robije in 3 leta izgube častnih pravic.

Ob dveh se je pričela razprava proti 44letni ciganki delavki Friš Mariji, ki je od 23. junija lanskega leta do meseca maja t. l. ko je bila 4krat v brežiški bolnišnici ukradla mnogo perila in jedilnega orodja v vrednosti 1058 din. Friš živi s 70letnim Rožem Josipom, s katerim je imela že 5 nezakonskih otrok. Obdolženka je dne 22. junija na sejmu v Senci na prav posebno predzren način ukradla sejmarje. Obiskala je tudi več drugih hiš v Senci in jih okradla. Sodišče je Friš Marijo obsodilo na eno leto in 3 mesece strogega zapor in na 5 let izgube častnih pravic.

Mučeniška smrt škofov in duhovnikov v Španiji

Iz prepovedovanja starega škofa iz Solsona. — Na mesto vode — grmado!

V Pamploni živi sedaj v begunstvu škof katalonske škofije Solsona msgr. Valentin Comellas. Pred nekaj dnevi je sprejel katoliškega časnikarja ter mu pripovedoval o strahotah rdečega terorja na Španskem:

Najprej je škof razlagal, kako se je začela anarhistična revolucija in kako so revolucionarji takoj prve dni živinsko kruto pomorili vse polno katoličanov. Njegovo življenje je bilo v stalni nevarnosti. Sredi temne noči se mu je posrečilo pobegniti preoblečenemu ter po večdnevni naporni hoji priti na ozemlje republike Andora. Od tu je nato odpotoval na ozemlje nacionalne Španije. Tukaj sprejema sedaj duhovnike, kateri so pobegnili v inozemstvo ter se sedaj čez Irún vračajo v domovino.

V škofiji Pamplona je bilo med 350 duhovniki pomorenih 50. Poleg tega je bilo usmrčenih še mnogo šolskih bratov ter 40 karmeličank. »Kako lepa četa mučenikov! Niti eden ni zatajil svoje vere. Vsi so umrli kot neuklonljivi kristjani.« Iz preobilice strahot je navedel samo nekaj vzgledov:

Več katoličanov je bilo obsojenih na smrt. Stali so pred puškinimi cevmi ob zidu. Povelje je zadonelo, strelji so počili. Cela skupina žrtve je padla s klici: »Naj živi Kristus Kralj!« Eden izmed njih, ki je bil duhovnik, je bil pa le hudo ranjen ter je silno trpel. Dva dni in dve noči so ga pustili takega tam ležati, ne da bi se bil kdo zmenil zanj. Nazadnje je prišel eden izmed rabljev, ki je tam okoli nekaj brkljari. Za božjo voljo ga je umirajoči prosil, naj mu prinese požirek vode. Anarhist je odšel ter se je čez malo hipov vrnil z naročjem drv. Ta drva je naložil okoli nesrečnega ter zažgal. Tako je umirajoči duhovnik bil živ sežgan.

Msgr. Comellas je nato sporočil, kako junaško je umrl mučeniška smrti škof sosedne škofije Lerida, ki je bil skupaj s 50 drugimi duhovniki prijet in na smrt obsojen. Preden so jih ustrelili, je škof prosil za zadnjo milost, da bi smel zadnji umreti. To željo so mu izpolnili. Tako je torej škof vsakemu izmed svojih obsojenih duhovnikov

podelil odvezo in mu dal blagoslov. Ko so ustrelili zadnjega duhovnika, je rekel: »Sedaj sem jaz na vrstici! Prekrižal je na prsih svoje roke, zaklical: »Živel Kristus Kralj!« in že je padel, zadet od krogel.

V rdeči Španiji deluje in živi še mnogo duhovnikov. Nekje v Kataloniji so ljudje napravili pet metrov globoke rove, kjer se zbirajo duhovniki in ljudstvo k službi božji. Tam molijo in dele zakramente. Za božič leta 1936 je bilo v eni izmed teh modernih katakomb zbranih kakih 30 duhovnikov z velikim številom vernikov.

Sivolasi škof iz Solsona je trdno prepričan, da bo še videl svojo škofovsko katedralo, katere je bila najprej spremenjena v tržnico, potem pa v skladišče. Prav od srca hrepeni, da bi se zopet sešel s svojimi duhovniki iz katakomb ter z ubogimi delavci, katere so rdeči hujskači tako strašno razočarali s svojimi obljubami o raju na zemlji.

Velika vojaška parada pred spomenikom Neznane vojaka v Parizu na dan obletnice premirja.

General „Prepozni“ Iz življenja ameriškega generala Clintona Fallsa

Pred nekaj dnevi je v Londonu umrl 73 let stari ameriški general Clinton Falls. Angleži so ga pokopali z vsemi vojaškimi častmi. Saj pa je vojaške časti tudi v polni meri zaslužil, ker je slovel za najboljšega generala ameriške armade. Clinton Falls je bil ugleden strateg in vojaški znanstvenik. Bil je profesor na ameriški vojaški akademiji. Vključ njegovim velikim vojaškim sposobnostim pa so mu Američani vzdali priimek »General Prepozni«. Ta svoj hudomušni priimek je general reš pošteno zaslužil zaradi svoje velikanske smole, ki ga je spremljala vse življenje in ki je zaradi nje veliko trpel. Clinton Falls je prišel vedno prepozno, kadar je kje bilo potrebno pokazati svojo vojaško sposobnost, najsi je to bilo na bojišču, kjer se je bojevala ameriška armada, bodisi na tujem bojišču kot nevtralnemu opazovalcu.

Ko se je leta 1898 začela ameriško-španska vojna, je bil Clinton Falls ritmojster v nekem konjeniškem polku. Ta polk je bil določen, da se takoj ob začetku vojne ukrca na ladjo in da se z njo odpelje na otok Kubo, kjer so bili boji. Ko je polk korakal v luko, da se vkreca, so Američani polku na čast spuščali v zrak rakete. Teh raket pa se je ritmojstrov konj tako ustrašil, da se je vzpel pokonci in z jezdecem vred padel na tla. Pri tej priliki si je jezdec — to se pravi ritmojster Clinton Falls — zlomil nogo. Namesto da bi bil šel na Kubo in v boj, so ga odpeljali v bolnišnico. Tukaj je moral ležati več mesecev, ker je bila noga na več krajih zlomljena. Ko je ozdravel, so ga z nadomestnim bataljonom vendarle poslali na Kubo. Srečno je prišel s svojimi vojniki v Porto Rico. Tukaj pa so zagledali vse hiše v zastavi. Bilo je sklenjeno premirje, medtem ko se je nadomestni bataljon vozil po morju.

Ko je leta 1904 vse kazalo, da bo v kratkem izbruhnila bolgarsko-turška vojna, so mladega majorja Clintona Fallsa, ki je medtem že zaslovel s svojimi vojaškimi spisi, poslali v Carigrad, da bi tamkaj zasledoval potek nove vojne. Toda iz te moke ni bilo kruha, ker balkanska vojna še ni bila dozorela, pač pa je medtem na drugem koncu sveta izbruhnila rusko-japonska vojna. Mladi major je pisaril in pisaril v Washington, naj ga pošljejo na Japonsko, da bo vsaj tamkaj navzoč. Nazadnje je svoje vojaške predstojnike kar z brzojaskami bombardiral. Končno je prišlo iz Amerike dovoljenje, naj se vkreca na Japonsko. Brž se je odpravil in se po dolgem potovanju zgledal v štabu vrhovne japonske komande v Port Arturu istega dne, ko je bilo podpisano premirje.

Ko je leta 1912 res izbruhnila balkanska vojna, je Clinton Falls pravočasno prišel v glavno mesto Črne gore, v Cetinje. Od tukaj je hotel iti kot vojaški opazovalec Amerike na vse fronte balkanskih narodov. Prišel pa je le do Podgorice, kjer ga je napadla huda griža. Pozneje so ga pripeljali v avstrijsko vojaško bolnišnico v Kotor, kjer se je dolgo zdravil. Ko je ozdravel, je bila tudi balkanska vojna že končana.

Clinton Falls pa sedaj ni zapustil Evrope, da bi bil takoj na licu mesta, če bi kje kaj izbruhnilo. In res je leta 1914 izbruhnila svetovna vojna. Clinton Falls je brž pobitel v Bruselj, da bi tukaj na belgijski strani opazoval vojskovanje. Preden pa je mogel z belgijskimi vojaškimi oblastmi vse zadeve urediti, so že Nemci zasedli Bruselj, nakar so njega in druge vojaške opazovalce kratkoma izgnali.

Ameriško vojno ministrstvo je bilo pripravljeno zadostiti opravičenim željam sedanjega polkovnika Clintona Fallsa, da bi si od blizu ogledal vojskovanje, o katerem je sicer s toliko bistrostjo

pisal. Imenovali so ga za generala in mu dali poveljstvo konjeniškega oddelka v Teksasu, kjer je čakal, kdaj izbruhne vojna med Ameriko in Mehiko. Celih šest mesecev je general moral čakati ob meji, kdaj bo treba udariti. Ko se je nazadnje Amerika odločila za oboroženo posredovanje v Mehiko, so vojniki marširali brez svojega generala. Clinton Falls je namreč obležal bolan. Nevejen tistega podnebjja, je zapadel pljučnici in se je več mesecev boril s smrtjo.

Ko je ozdravel, je ravno doživel, da je Amerika Nemčiji napovedala vojno. Takrat je bil že divizionar. Medtem ko so druge ameriške čete že odšle na francosko bojišče v Evropo, je moral on sestavljati svojo divizijo. Ta je bila pripravljena meseca oktobra leta 1918. Srečno se je s svojimi vojniki vkrcal na parnik ter prišel na Francosko natančno 10. novembra, ko so se ravno končavale sovražnosti.

Vse to pa mu ni še vzelo poguma, dasi je bil zaradi vsega tega silno žalosten. Moral je zaradi starosti iti v pokoj, bil pa je vedno pripravljen takoj oditi, če bi se kje kaj skuhalo, kar bi dišalo po vojni. Ni hotel umreti, preden ni vohal smodnika. Toda silni napori na manevrih in na potovanjih so tako zrahljali njegovo zdravje, da so mu zdravniki odločno prepovedali oditi v Južno Ameriko opazovat vojskovanje v Gran Chaco. Prav tako so mu prepovedali iti v Abesinijo. Ko pa je sedaj izbruhnila še vojna na Daljnem vzhodu, so 73 let stari vojak ni več brljal za prepovedi sitnih zdravnikov in je brž sedel na ladjo ter se odpeljal proti Londonu, kjer je na parniku že naročil kabino za Kitajsko. Toda novembrske londonske megle in slabo vreme so starega moža položile na bolniško posteljo. Dobil je hripo ter je v prvi polovici novembra umrl v londonskem sanatoriju.

Možu, ki je toliko bitk bojeval na zemljevidu in na manevrskem ozemlju, nikdar ni bilo dano, da bi bil kdaj videl pravo bitko. Prav njemu ni bilo dano, da bi bil videl, kar je tako iskreno želel, medtem ko so to videli in skusili milijoni drugih, kateri tega niso prav nič želeli.

Francoski poslanec radikalno-socialne stranke, Franklin Bouillon, je umrl star 67 let. Bil je velik sovražnik Nemčije.

Bruno Mussolini se je dolgočasil

Mussolinijev sin Bruno je tudi odšel v Španijo kot prostovoljec pomagat generalu Francu. Te dni smo pa brali, da se je Bruno Mussolini srečno vrnil v domovino. Na Španskem pa se je mladi mož menda hudo dolgočasil, če smemo verjeti poročevalcu londonskega lista »Daily Telegraph«, ki je že pretekli teden naznanil svetu, da se bo Mussolinijev sin Bruno vrnil v Italijo. Mladi letalec je bil namreč silno nevoljen, ker mu general Franco ni dovolil, da bi se bil udeležil kakih bolj nevarne letalske ekspedicije. General Franco je namreč svojim podrejenim vojaškim komandam izdal odločno povelje, da nikdar ne smejo pustiti, da bi se Bruno Mussolini udeleževal kakih nevarnih poletov. Zato je moral mladi mož večji del svojega časa prebiti na otoku Mallorci. Kakor je izjavil general Franco, tega povelja ni izdal na kako željo starejšega Mussolinija, marveč docela na svojo pobudo, ker ni hotel nase prevzeti odgovornosti, da bi se bilo sinu italijanskega diktatorja kaj zgodilo.

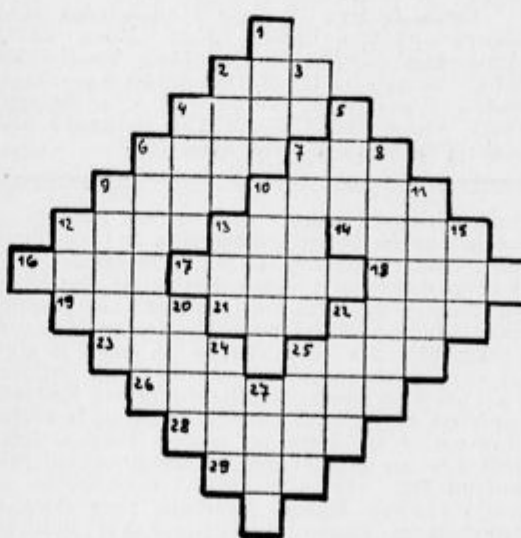

Neka ženska je morala negovati mlade psičke. Ker pa so bile živce vse nesnažne, jih je ženska oprala. Da bi se hitreje posušili, je vsakega posebej vtaknila v močvevo nogavico in jih razobesila, dokler se niso posušili.

Nemiri v Palestini še vedno trajajo. Ko so pokopavali te dni nekega juda, katerega so ustrelili Arabci, so morali Angleži pogreb vojaško savarovati.

Križanka

Vodoravno: 2. večji kraj v Črni gori ob morju, 4. krajše in za najvažnejši jugoslovanski zaliv, 6. večja država v Južni Ameriki, 7. kraj južno od Ribnice na Dolenjskem, 9. slovenski pisatelj, avtor »Zlatih jagod« in »Umnega kletarja«, 10. kraj vzhodno od Velikih Lašč na Dolenjskem, 12. sodobni slovenski nabožni pesnik, 13. moško krstno ime, imajo ga predvsem papeži, 14. kraj pri Domžalah, rojstna vas sodobnega slovenskega slovničarja, 16. svetli jezik južnega budizma, 17. južno-zahodna nemška pokrajina, 18. severno moško krstno ime, 19. žensko krstno ime, 21. sodolavec »Pisanica«, avtor opere »Berlin«, 22. razsežno višavje v notranji Aziji, 23. večje mesto v Splitskem zalivu, 25. kraj blizu postaje Generalski Stol na Hrvaškem, 26. bolgarski lirski pesnik (1885—1934), 28. vrh blizu Kriških podov v Julijskih Alpah, 29. večji jugoslovanski otok.

Navpično: 1. večje mesto na zahodnem obrežju Kaspijskega morja, 2. ena najlepših Kosovelovih pesmi, 3. egiptovsko božanstvo sonca, 4. večji roman Dostojevskega, 5. večje italijansko mesto ob reki Addi, 6. moška oseba iz Gheonove igre: »Igralec in milost«, 7. večje ukrajinsko mesto ob Dnepru, 8. važnejše perzijsko mesto pod pogorjem Elbrus, 9. sodobni slovenski pisatelj brošurice proti alkoholizmu in drugim narodnim napakam, 10. kraj južno od Slo-

venske Bistrice na Štajerskem, 11. oseba iz francoske revolucije, 12. večji otok v Irskem morju, 13. slovensko ime za glavno reko v severni Italiji, 15. večje jugoslovansko mesto severno od Zadra, 20. ud izumrlega naroda, 22. nekdanji prebivalec Balkanskega polotoka, 24. bajeslovni grški letalec, 25. kraj zahodno od Domžal, 27. moška oseba iz svetega pisma.

RESITEV KRIŽANKE ŠT. 3:

Vodoravno: 2. top, 4. natik, 6. Gotovac, 8. Java, 9. očet, 11. Gobi, 12. ikra, 13. re, 14. Ajas, 15. erar, 16. oven, 18. Anam, 20. raj, 22. Arad, 24. Tula 25. iver, 26. Seni, 28. Sven, 29. Cerovac, 31. župan, 32. nit.

Navpično: 1. moto, 2. Tata, 3. pivo, 4. Novi, 5. Kacijanar Ivan, 6. gaber, 7. cekar, 8. jor, 10. trs, 14. arena, 15. Eva, 17. talec, 19. mavec, 20. Rus, 21. janež, 23. den, 27. Irún, 28. svat, 30. opij.

Od kod beseda admiral?

Ko so še Arabci precej sodoščali v svetovni politiki, so evropski narodi od njih sprejeli besedo, katere je v vseh evropskih jezikih še danes rabljena, ki pa malokdo ve, da je arabskega izvora. Vsakdo danes pozna besedo admiral za vojaško označbo, za označbo poveljnika vojnega brodovja ali pa vsaj enega dela brodovja. Ta beseda ni nič drugega, kakor sestava iz arabskih besed: Emir-al-bahr. Emir je gospod, v tej zvezi torej gospod morja ali poveljnik brodovja.

Ta beseda je prišla v Evropo še pred križarskimi vojnami. Semkaj so jo zanesli sicilijanski trgovci. Že v starih nemških pesmih pojejo o admiralu, ki pa je poveljnik suhozemske armade. V križarskih vojnah pa so ta naziv spoznali po vseh južnih evropskih deželah. V Italiji so iz tega napravili besedo »almiraglio« ter so z njo označevali poveljnika vojnega brodovja. Na Španskem je bil »almirante« naslov kastiljskega podkralja. Kralj Filip Lepi je izdal odredbo, da sme armadi poveljevati le princ, maršal ali admiral. Na Francoskem pa admiral nikakor ni bil le poveljnik morskih vojnih sil. Sloveči voditelj Hugonot Coligny in general Bonnavet, ki se nikdar nista bojevala na morju, sta imela naslov admirala. Napoleon je imel mnogo smisla za vojaške naslove. On je organizatorja konjeništv generala Murata imenoval za francoskega admirala.

Mariborske vesti

Mariborsko stolnico bodo popravili

Maribor, 16. novembra.

Skoraj 80 let je že od tega, ko je bila mariborska stolnica temeljito popravljena in prenovljena. Zgodilo se je to ob prenosu sedeža lavantinske škofije v Maribor. Ni čuda, da je danes zunanost in notranost cerkve takšna, da ni v noben okras mestu. Zlasti zunanost je zanemarljiva, na vseh koncih in krajih se vidi, kako so popravila potrebna. Omet odpada, skozi streho pronicata voda ter se je celo zgodilo, da je po hudem naliivu voda pritekla v notranost cerkve. Vidi se, da so bila vsa poznejša popravila, ki so se tu in tam vršila, samo nekakšna krparija, da se je vse preveč štedilo z denarjem. Poleg tega pa so bile napravljene še nekatere izpoprbe v notranjosti in zunanosti, ki so stavbi v kvar. Tako so med drugim izpoprbenili in skvarili lepa gotoka okna na zakristiji ter dozdali atični venec pri strehi zakristije in križev kapele.

Na prizadevanja raznih faktorjev je začel cerkveno-konkurenčni odbor za mestno in stolno župnijo razmišljati, kako bi se vsi nedostaki s čim manjšimi stroški temeljito odpravili. Poleg vedno večje škode, ki nastaja zaradi slabe strehe, je vplival na odločitev cerkveno-konkurenčnega odbora tudi banovinski konservator dr. Stele s svojim poročilom. Mestni gradbeni urad je izvršil strokovni pregled cele zgradbe ter je ugotovil, da bi bilo treba predvsem temeljito popraviti streho. Zaradi slabe strehe je namreč začelo trohneti že tudi ostrešje; popravilo je nujno potrebno, da se prepreči s tem zelo velika škoda in morebitna katastrofa. Potrebna pa je tudi obnova zidnega ometa ter popravilo oken. Vsa ta dela bodo stala precejšnjo vsoto. Cerkveno-konkurenčni odbor ima težko nalogo, da ta dela temeljito pripravi in spravi skupaj potrebna denarna sredstva na ta način, da ne bo preveč obremenil faranov.

Zanimivo je, da ni nikjer nikakih načrtov o stavbi sami in da bo treba z merjenjem in pozvemanjem te načrte šele narediti.

1. novembra pa je potekel rok za plačilo II. polletnega obroka zemljarine. m Govorice o prodaji tekstilne tovarne Zelenka & Co., ki je sedaj lastništvo Bedriha Schonskega, se širijo po mestu. Po naših informacijah ne gre za prodajo, temveč za pristop novega družabnika, in sicer bi bila to firma Pollak iz Dvor Kralovi na Češkem. Nova družba bi tovarno Zelenka & Co. znatno povečala in modernizirala.

m Obe nogi si je zlomil. V Taborški ulici se je hudo ponesrečil 49 letni sodarski mojster Franc Lepenik. Padel je z lestve 4 metre globoko ter si je pri padcu zlomil obe nogi pod koleno. Prepeljali so ga v bolnišnico.

m Projekt nove stanovanjske četrti ob Dravi odobren. Svoječasno smo poročali o zanimivem načrtu mestnega gradbenega urada, da bi se zgradil vzporedno s hišami ob Glavnem trgu in Zidovski ulici nad Usnjarsko ulico nov stanovanjski blok, s katerim bi dobil ta mestni vel povsem drugi, lepši izgled. Včeraj je proučevala na licu mesta ta načrt posebna komisija banske uprave iz Ljubljane ter ga je odobrila. Izvedba lepega načrta ne bo nalezela na posebne težave, ker je itak projektirana regulacija dravskega nabrežja, blok pa so pripravljali zazidati zasebni interese, ki so lastniki prizadetih stavbišč.

Gledališče

Sreda, 17. novembra, ob 20 uri: »Marija Stuart«. Red D.
Četrtek, 18. novembra, ob 20 uri: »Pesem s cestec«. Red A.

Rudniškega inženjerja

mladega z nekaj prakse v kovinskih rudnikih, ali začelnika brez prakse, iščemo za čimprejšnji nastop. Ponudbe s curriculum vitae in zahtevo plače na »Interreklam«, Zagreb, Masarykova 28 pod šifro »Rudnici 13-13«

Sport

Mariborski šport

Navzlic temu, da so preteklo nedeljo trije klubi odigrali svojo zadnjo prvenstveno tekmo, še ni določen končni vrstni red tabele. Čakovečki SK ima namreč odigrati še dve tekmi, oba na lastnem igrišču ter s tem tudi možnost, da ei osvoji prvo mesto. Tudi Mura bi mogla v slučaju, da nadvlada Čakovečki SK, priti na drugo mesto ter bi v tem slučaju zasedel tretje mesto ISSK Maribor ali pa Čakovečki SK, kateri bi pač imel boljše goldiferenco. Ni pa nemogoče, da prekrži Čakovečkemu SK račune tudi domači rival Gradjanski SK, ki je sicer na sigurnem zadnjem mestu, zna pa baje ravno proti Čakovečkemu SK razviti vse svoje moči ter je že večkrat bil uspešen v prijateljskih tekmah.

Maribor je v nedeljo izgubil po krivdi svojih branilcev in vratarja, deloma pa tudi zaradi taktične napake, ko po vodstvu 3:2 ni potegnil vse svoje moči v obrambo, kar se drugje običajno prakticira. Zmaga Železničarjev ni bila nezaključena, ker so pokazali boljše fizično kondicijo. Napad je imel veliko število zrelih šans, vendar z izjemo starega »leva« Pavlina noben napadalec ni našel cilja. Popolnoma neovirani so streljali na metre čez ali poleg gola.

Rapid se je letos moral zadovoljiti s 5. mestom, in sicer izrecno po zaslugi nemogoče napadalne vrste.

Tabela je zdaj sledeča:

1. Železničar	10	6	1	3	31	: 23	točk 13
2. Maribor	10	6	0	4	35	: 21	" 12
3. Mura	9	5	1	3	28	: 15	" 11
4. Čakovec	8	4	2	2	25	: 15	" 10
5. Rapid	10	5	0	5	20	: 25	" 10
6. Gradjanski	9	0	0	9	4	: 44	" 0

Letošnja prvenstvena sezona je bila zelo zanimiva in je prinesla tudi lepe tekme. Pokazala je v glavnem velik napredek province (Mura, Čakovečki SK), ki je zdaj že skoraj enakovredna vodilnim klubom Maribora. Mariborski klubi so deloma pokazali malo tehničnega izboljšanja, toda taktično bo treba še veliko dela. ISSK Maribor je proti koncu tekmovanja pokazal izredno borbenost in lepo skupno igro, manjka pa mu (menda zaradi pomanjkanja igrišča) fizična kondicija, kar se je posebno opazilo pri zadnji tekmi proti žilavim Železničarjem.

Povečanje zanimanja občinstva je bilo opaziti po razmeroma dobrem obisku igrišč. Našel se je celo navdušenec (kavarnar Majcen), ki je razpisal pokal za najboljšega strelca sezone. Lepo trojejo si je osvojil »stari« Pavlin (SK Železničar), ki je v letošnjem letu zabil skupno 58 golov za svoj klub ter tudi v zadnji tekmi bil strellec vseh 4 golov.

Upamo, da bodo mariborski klubi zimeki počitek izrabili s primernim treningom za ohranitev kondicije in nas mogoče tudi razveselili s kako telmo s prominentnejšimi nasprotniki iz tu ali inozemstva.

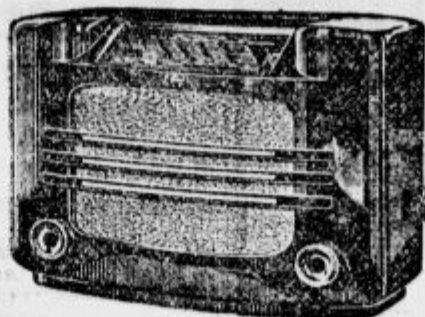
Po športnem svetu

Pri mednarodnem plavalnem tekmovanju, ki se je vršilo preteklo soboto in nedeljo v Magdeburgu, je bil postavljen en nov svetovni, en evropski in devet nemških rekordov. Tega zanimivega tekmovanja sta se poleg nemške garde udeležila še danska plavalca Hveger in švedski mojster Borg. 400 m je prekravljala danska plavalca Holger v novem svetovnem rekordnem času 5:12,4. V prsnem plavanju na 200 m pa je Nemec Heina postavil poleg nemškega še nov evropski rekord s časom 2:38,9.

Nov svetovni rekord v teški atletiki, namreč v dviganju uteži je postavil nemški olimpijski zmagovalac in svetovni prvak Manger, ko je v soboto obojernočno težno dvignil 286 funtov težko ročko, s čimer je zboljšal lastni rekord za 3 funte. Funt ima, kakor znano, malo manj kot pol kilograma.

Nogometno prvenstvo po drugih državah pa izgleda po zadnji nedelji takole:

Anglija: Prva liga: Arsenal — Westbromwich Albion 1:1, Blackpool — Birmingham 0:3, Bolton Wanderers — Stoke 1:0, Brentford — Meddlesborough 3:3, Derby County — Leeds United 2:2, Everton — Chelsea 4:1, Huddersfield — Portsmouth 2:0, Leicester — Preston North End 1:0, Manchester City — Liverpool 1:3, Sunderland — Grimsby Town 2:2, Wolverhampton Wanderers —

„PHILIPS sinfonijska serija 38“
je višek radio tehnike!

Najboljša kakovost!
Lepa oblika!
Nizke cene!
Plačila na 18 mesecev!

Ogled in predvajanje brezobvezno in brezplačno pri

PHILIPS RADIO

zastopstvo
H. SUTTNER, Ljubljana, Aleksandrova cesta 6

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

KONKORDAT — ustava in verska ravnopravnost, je naslov najnovejši knjižici izpod peresa univ. prof. dr. Rado Kušeca. Obsega 73 strani, cena 30 din. Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — O konkordatu se javno razpravlja že skoro trideset let. Belgrajski pravoslavni krogi so izdali proti njemu številne brošure in letake že dolgo poprej, preden ga je vlada predložila narodnemu predstavništvu v odobritev. V glavnem očitajo konkordatu, da nasprotuje ustavi in da krši načelo verske ravnopravnosti, ker priznava katoliški cerkvi take prednosti, ki jih srbski pravoslavni ne daje niti zakon o njej, niti njena ustava. Slovenski tisk do sedaj še ni objavil celotnega teksta konkordata, niti objektivne informacije o tem vprašanju, zato se ne smemo čuditi, da se mnogi nevdružni očitki širijo in ponavljajo tudi v vrstah izobraženstva, kar temu ni v čast, stvari pa ne v korist. Zato je namen te knjižice, da se sleherni pouči, ki se za zadevo zanima, o vsebini konkordata, ali so res očitki protustavnosti in kršitve utemeljeni ali ne.

Soir de Paris

Eleganca brez parfuma je isto, kar telo brez duše. Vaša lepota, milostna gospa, mora biti obkrožena s finim dihom znamenitega parfuma »Soir de Paris«. To je pravi pariški parfum, poln sanj in ljubezni. Vzemite večer »Soir de Paris«, ki Vas bo naredil še bolj pri-kupne ...

BOURJOIS

Razpis

Občina Gomilsko, okraj celjski, razpisuje pragmatično mesto občinskega tajnika in pogodbeno mesto občinskega služitelja. — Šolska izobrazba: za pragmatično mesto štiri razrede srednje šole, za pogodbeno mesto služitelja pa popolna osnovna šola.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbencih (Službeni list kraljevske banske uprave dravske banovine z dne 29. julija 1936, št. 477-61), je vložiti v roku 20 dni po objavi tega razpisa v Službenem listu pri tej občini. Varščina 10.000 din.

Jugoslovanska Akademsko Smučarska Organizacija (JASO) bo imela svoj občni zbor v sredo, 17. t. m. ob 16 na univerzi v sobi št. 90. Vabljeni vsi! Stalom klub »St«. Za ponedeljek, 28. t. m. napovedani občni zbor se vrši iz najhujših osebnih zadržkov v odobro nekaj prej, to je v petek, 26. t. m. na istem mestu in ob isti uri ter z že objavljenim dnevnim redom. — Odbor.

OSRAM-D

Dekalumen žarnice s garancijskim znakom za malo porabo toka v wattih.

Pravočasno, še pred odhodom, je dospel Tivar hubertus plašč, ki nadkriljuje moj kožuh!

SEVERNI TEČAJ

Edina zaloga Tivar oblek v Mariboru pri

J. LAH GLAVNI TRG 2

